

ERKAM b. EBÜ'İ-ERKAM

(أرقم بن أبي الأرقم)

Ebû Abdillâh el-Erkam b. Ebi'l-Erkam
Abdimenâf b. Esed el-Kureşî
(ö. 55/675)

İlk müslüman olan sahâbilerden.

Milâdî 594 yılı civarında doğduğu anlaşılmaktadır. Mekke'nin nüfuzlu ve zengin ailelerinden Benî Mahzûm'a mensup olan Erkam'ın İslâmiyet'i kabul etmeden önceki hayatı hakkında bilgi yoktur. Hilfû'l-fudûl* e katıldığına dair rivayetler ise sağlam değildir. Babası Abdümenâf'ın da müslüman olduğu ve Hz. Ebû Bekir'le aynı gün vefat ettiği söylenmektedir. Kureys'in Benî Sehm kolundan olan annesi Tûmâdır (Ümeyme) bint Hizyem (Abdülhâris) İslâm'a ilk giren kadın sahâbilerdendi.

On yedi on sekiz yaşlarında İslâmiyet'i kabul eden Erkam'ın ilk müslümanlar arasında yedinci veya on ikinci sırayı aldığı belirtilmektedir. Hz. Peygamber'e sadakatle bağlanarak evini onun emrine verdi. Resûl-i Ekrem, İslâm tarihinde Dârülerkam diye anılacak olan bu evi tebliğ faaliyeti için çok elverişli bularak merkez haline getirdi.

Medine'ye ilk hicret edenler arasında yer alan Erkam ile Ebû Talha Zeyd b. Sehl el-Ensârî arasında kardeşlik bağı (muâhât*) kuruldu ve burada kendisine bir ev verildi. Bedir, Uhud, Hendek gibi önemli gazvelerin hepsine katıldı. Bedir Gazvesi'nde Mekkeliler'den ganimet olarak alınan ve "merzûbân" diye anılan kılıcı Hz. Peygamber ona verdi. Okuma yazma bildiği için Hz. Peygamber'in vahiy kâtipleri arasında yer alan Erkam Resûl-i Ekrem tarafından zekât memurluğuna tayin edildi. Erkam Medine'de vefat etti ve cenaze namazını vasiyeti üzerine Sa'd b. Ebû Vakkâs kıldırdı. 53'te (673) öldüğü de rivayet edilmektedir. Onun Ahmed b. Hanbel'in *el-Müsned*'inde bir hadisi bulunmaktadır.

Zühreoğulları'na mensup aynı adı taşıyan bir başka sahâbî daha vardır.

BİBLİYOGRAFYA :

Müsned, III, 417; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, III, 242-244; Buhârî, *et-Târîhu'l-kebir*, II, 46; İbn Abdülber, *el-İstî'âb*, I, 107-109; İbnü'l-Cevzî, *Şifâtü's-şafie*, I, 442; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe*, I, 74-75; Zehebî, *A'lâmü'n-nübela*, II, 479-480; İbn Hudeyde, *el-Mişbâhu'l-muğt* (nşr. Muhammed Azîmüddin), Beyrut 1405/1985, I, 74-76; İbn Hacer, *el-İşâbe*, I, 28-29; M. Mustafa el-A'zamî, *Küttâbü'n-nebî*, Riyad 1401/1981, s. 44; Reckendorf, "Erkam", *IA*, IV, 316; W. Montgomery Watt, "al-Arkan", *EI*² (Fr.), I, 654.

AHMET ÖNKAL

ERKÂN-ı HARBİYYE

(bk. HARBİYE).

ERMENEK ULUCAMİİ

(bk. ULUCAMİ).

ERMENİ KİLİSESİ

Aziz Gregoire'in öncülüğünde Hristiyanlığı benimseyen ve sadece ilk üç ökümenik konsili kabul eden Ermeniler'in, Katolik ve Ortodokslar'dan farklı olan mezheplerine verilen ad (bk. HİRİSTİYANLIK).

ERMENŞAHLAR

(bk. AHLATŞAHLAR).

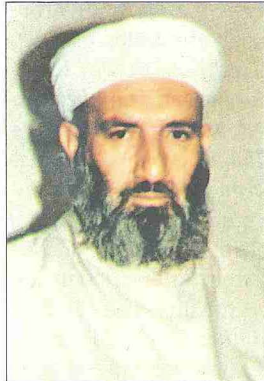
EROL, Muhammed Râşid

(1930-1993)

Nakşibendî-Hâlidî şeyhi.

Siirt'in Baykan ilçesine bağlı Siyânîs köyünde doğdu. Bölgelerinde seyyid olarak tanınan bir şeyh ailesine mensuptur. Dedesi Hâlidî şeyhlerinden Şeyh Muhammed, babası bir süre yaşadığı Bilvânis köyüne nisbetle Gavs-ı Bilvânis unvanıyla tanınan Şeyh Abdülhakim Hüseyinî'dir. Suriyeli Hâlidî şeyhi Ahmed Haznevî'nin halifelerinden olan babası Siirt ve Bitlis'in köylerinde uzun yıllar şeyhlik yaptıktan sonra Adıyaman'ın Kâhta ilçesinin Menzil köyüne yerleşerek tarikat faaliyetini burada sürdürdü.

M. Râşid Erol ilk tahsiline babasının yanında başladı. Köyündeki babasına ait medresede Arapça ve din ilimlerini öğrendi. Daha sonra Bitlis'e gidip öğrenimini Nursin Medresesi'nde sürdürdü. Bu arada Suriye'ye geçerek bir süre babasının şeyhi Ahmed Haznevî'nin köyündeki medreseye devam etti. Medrese icâzetinin yanı sıra Hâlidî tarikatı hilâfetini

Muhammed
Râşid Erol

de babasından aldı (1968). Tarikat faaliyetine fiilen babasının ölümünden (1972) sonra başladı. Tarikat silsilesi babası Abdülhakim Hüseyinî, Ahmed Haznevî, Muhammed Ziyâeddin, Fethullah Verkânîsî, Abdurrahman Tâgî, Sıbgatullah Arvâsî, Seyyid Tâhâ vasıtasıyla Hâlidîyye tarikatının kurucusu Hâlid el-Bağdâdî'ye ulaşır.

Halka yönelik tasavvuf anlayışı ile irşad faaliyetini sürdüren Muhammed Râşid Efendi'nin, şeyhlik müessesesinin hâkim olduğu bir bölgenin tanınmış bir şeyh ailesine mensup olması şöhretinin kısa zamanda yaygınlaşmasını kolaylaştırdı. Mensuplarının içki, kumar gibi kötü alışkanlıklarını terkettiklerine dair rivayetler dinî ve tasavvufî hayata ilgileri zayıf halk kesimleri üzerinde etkili oldu. Bunun sonucu olarak yurt içinde ve yurt dışında yaygın bir şöhret kazandı. Yaşadığı Menzil köyü özellikle 1975 yılından itibaren giderek artan ziyaretçi akınına uğradı. 12 Eylül 1980 sonrasındaki sıkıyönetim döneminde Çanakkale'nin Gökçeada ilçesinde mecburi ikamete tâbi tutulan (Mart 1983) Muhammed Râşid on sekiz ay sonra Ankara'ya nakledildi. 1986 yılında Menzil'e dönmesine izin verildikten sonra da tarikat faaliyetlerine devam etti.

Şeker hastalığı ve damar sertliğine müptelâ olan Râşid Efendi tedavi amacıyla her yıl gittiği Afyon kaplıcalarında rahatsızlandı. Dönüşte Ankara'ya uğradı. Hastalığının artması üzerine kaldırıldığı Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastahanesi'nde 22 Ekim 1993 Cuma günü vefat etti. Mensuplarınca "Seyda hazretleri" unvanıyla anılan Râşid Efendi'nin cenazesi Adıyaman'a götürülerek Menzil köyünde toprağa verildi. Nakşibendî-Hâlidî tarikatının Muhammed Râşid Erol tarafından temsil edilen kolunun faaliyetleri kardeşi Abdülbaki Erol ve kendi halifeleri tarafından sürdürülmekteyse de onun dönemindeki canlılığını muhafaza etmediği görülmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Mehmed İldrırar — Ahmet Çağıl, *Seyyid Abdülhakim el-Hüseyinî*, Adıyaman, ts.; Müfid Yüksel, *Kürdistan'da Değişim Süreci*, Ankara 1993, s. 220-221; Cuma, sy. 169, İstanbul 1993, s. 1-8; Altınoluk, sy. 93, İstanbul 1993, s. 21.

DİA

EROZAN, Celâl Sahir

(bk. CELÂL SAHİR EROZAN).